

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 331
Karar Tarihi : 20/05/2010

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 30/01/2010 tarihli, C.05.0.İMİ.0.88 sayılı yazıda aynen; "5749 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun;

10. maddesinin birinci fıkrasına; "Yurt dışında bulunan vatandaşların oy kullanmalarıyla ilgili seçim işlerini yönetmek üzere Ankara İl Seçim Kuruluna bağlı Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu oluşturulur. İhtiyaç duyulması halinde birden fazla yurt dışı ilçe seçim kurulu teşkil edilebilir."

14. maddesine onüçüncü bent olarak; "Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun oluşturulmasını ve yurt dışında bulunan vatandaşların oy kullanmalarını sağlamak üzere gerekli düzenlemeler yapmak"

28. maddesinin (B) fıkrasına (8) numaralı bent olarak; "8. Bu Kanuna göre seçmen olup, yurt dışında bulunan vatandaşların adres kayıt sistemindeki bilgilerine dayalı olarak oluşturulan bilgiler topluluğuna "Yurt Dışı Seçmen Kütüğü" denilir."

hükümleri eklenmiş olup, aynı Kanunun,

33. maddesinin birinci fıkrası; "Seçmen kütüğü; adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre her yıl yeniden düzenlenir, sürekli bilgi toplama ile her seçim döneminde güncelleştirilir."

35. maddesi başlığı ile;

"Yurt dışı seçmen kütüğü"

"Yurt dışı seçmen kütüğü, adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde oluşturulur."

şeklinde değiştirilmiştir.

Anılan Kanun hükümleri gereğince Yüksek Seçim Kurulunun 16/01/2010 tarihli, 2010/22 sayılı kararı ile Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu oluşturulmuştur.

Yine, 298 sayılı Kanunun 94/A maddesinde; Yurt dışı seçmenlerin, milletvekili genel seçimi, Cumhurbaşkanlığı seçimi ve halkoylamasında oy verebilecekleri ve Yurt dışı seçmenlerin sadece seçime katılan siyasi partilere oy verebilecekleri ile Yurt dışı seçmenlerin sandık, gümrük kapılarında oy kullanma veya elektronik oylama yöntemlerinden hangisine göre oy kullanacağına yabancı ülkenin durumuna göre Dışişleri Bakanlığının görüşünü alarak Yüksek Seçim Kurulunca karar verileceği,

94/E maddesinin birinci fıkrasında da; Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı bulunan seçmenlerin seçimin yapılacağı günün yetmişbeş gün öncesinden başlamak üzere seçim günü saat 17:00'a kadar yurda giriş ve çıkışlarında gümrük kapılarında kurulacak seçim sandıklarında oy kullanabilecekleri,

belirtilmiştir.

Bununla birlikte, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Kuruluş ve Tanımlar başlıklı 28. maddesinin sekizinci fıkrasında; "Bu Kanuna göre seçmen olup, yurt dışında bulunan vatandaşların adres kayıt sistemindeki bilgilerine dayalı olarak oluşturulan bilgiler topluluğuna "Yurt Dışı Seçmen Kütüğü" denilir." hükmü ile,

Aynı Kanunun Seçmen Kütüğü Düzenlenmesi başlıklı 33. maddesinin birinci fıkrasında da; "Seçmen kütüğü; adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre her yıl yeniden düzenlenir, sürekli bilgi toplama ile her seçim döneminde güncelleştirilir."

hükmü yer almaktadır.

Bundan ayrı olarak, Yüksek Seçim Kurulunca kabul edilen ve Resmi Gazetenin 04/11/2008 günlü, 27044 sayılı nüshasında yayınlanan 2008/260 sayılı kararına ekli Yüksek Seçim Kurulu Birimlerinin Kuruluş ve Görevleri ile Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil ve Disiplin İşleri Hakkında Genelgenin Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün Görevleri başlıklı 7. maddesinin birinci bendinde, seçmen kütüğünü ve yurt dışı seçmen kütüğünü oluşturmak, güncelleştirmek, seçmen ve seçimle ilgili tüm bilgileri toplamak, saklamak, kullanılır hale getirmek ve gerekli yerlere ulaştırmak olarak Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Bu nedenle, yukarıda açıklanan Kanun hükümleri gereğince; Yurt dışı seçmen kütüğünün düzenlenmesi, Yurt dışı seçmenlerin sandık, gümrük kapılarında oy kullanma veya elektronik oylama yöntemlerinden hangisine göre oy kullanacaklarının belirlenmesi amacıyla Dışişleri Bakanlığının da görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunun kararına esas bir çalışmanın yapılması için komisyon kurulmasına karar verilmesini takdirlerinize arz ederim." denilmiş ve 30/01/2010 tarihli, 69 sayılı kararımız ile Kurulumuz Başkanvekili Kırdar ÖZSOYLU Başkanlığında, Üyeler Mehmet KILIÇ, M. Zeki ÇELEBİOĞLU ve Halim AŞANER'den oluşturulan komisyon yurt dışı seçmen kütüğü düzenlenmesine esas genelge çalışmasını tamamlamış buna ilişkin Kurulumuzca 10/04/2010 tarihli, 2010/264 sayılı kararımız ile Yurt Dışı Seçmen Kütüğü Genelgesi (Örnek: 140/II) kabul edilmiş olup, yurt dışında bulunan seçmenlerin oy verme yöntemine ilişkin olarak hazırlanan rapor taslağı incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Komisyon tarafından düzenlenen 18/05/2010 tarihli Raporda;

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 10. maddesinin birinci fıkrasına, 14. maddesinin onüçüncü bendine, 28. maddesinin (B) fıkrasının (8) numaralı bendine eklenen ve aynı Kanununun 33. maddesinin birinci fıkrası ile 35. maddesinde 5749 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulunun 16/01/2010 tarihli, 2010/22 sayılı kararı ile Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu oluşturulmuştur.

Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar Daire Başkanlığının 31/03/2010 tarih ve 585915 sayılı yazısı ile de 298 sayılı Kanununun 94/A maddesi kapsamında yurt dışı seçmenlerin buldukları ülkelerin durumuna göre oy verme usullerine ilişkin koşulları ve büyükelçiliklerin değerlendirmeleri Başkanlığımıza iletilmiştir.

Dışişleri Bakanlığı Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar Daire Başkanlığınca Kurulumuza gönderilen 04 Mayıs 2010 tarihli, B.06.0.KOYD.0.0-951.22-2010/845503 sayılı yazıda;

Dışişleri Bakanlığı ile büyükelçiliklerin görüşleri ve ülkelerin koşulları incelendiğinde;

En çok seçmenin yer aldığı Almanya (1.336.204) için sandık kurulması izninin seçimden 2 ay öncesinden,

- a) Federal Hükümetin izninin alınarak yapılabileceği,
- b) Başvuruların kamu güvenliği ve düzeninin bozulmaması açısından değerlendirilebileceği,
- c) Temsilciliklerin dışında oy kullanılmasına izin verilmeyeceği,

İfade edilmekte olup, Berlin Büyükelçiliğinin görüşünde; 1.336.204 seçmene 13 temsilcilikte oy kullandırılmayacağı, temsilciliklerimizin fiziki şartları ve personel sayısının yeterli olmadığı, seçim için öngörülen süre içinde hafta sonları çalışılması halinde dahi (38 gün) gereken sandıkların kurulmasının mümkün olmadığı vurgulanmakta, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak mektupla oy verme yönteminin yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir.

Seçmen sayısı açısından 2. sıradaki Fransa bakımından ise, Paris Büyükelçiliği görüşünde, Paris Başkonsolosluğu hariç olmak üzere, diğer şehirlerde 257.019 seçmene oy kullandırmaya için fiziki şartların yetersiz olduğu, vatandaşlarımızın kurduğu sivil toplum örgütlerinin merkezlerinde oy sandıklarının kurulmasının da sağlıklı olmayacağı, sandık başlarında meydana gelecek yığılmaların önüne geçilmesi bakımından, vatandaşlarımızın yoğun olarak bulunduğu bölgelerde yüzlerce seçim sandığının kurulması zorunluluğunun ortaya çıkacağı, potansiyel seçmen sayısının büyüklüğü ve vatandaşlarımızın Fransa çapındaki dağınıklığı karşısında sandık kurulması yönteminin sağlıklı bir şekilde uygulanabilir olmadığı, öte yandan elektronik oylama açısından Fransa'daki internet altyapısının gelişmiş ve güvenilir olup, sağlıklı iletişime olanak verdiği belirtilmiştir.

Washington Büyükelçiliği görüşünde de, ABD makamlarından gerekli izinler alınmak suretiyle, bu ülkedeki temsilciliklerde seçim sandığı kurulmasının mümkün olduğu, ABD'de elektronik oylama için gerekli teknolojik altyapının mevcut bulunduğu, temsilcilik binalarının nitelikleri, personelin yoğun mesai sarf edeceği ve kıtasal büyüklükteki ABD'nin çeşitli eyaletlerinde yaşayan vatandaşlarımızın seyahat zorlukları dikkate alındığında, temsilciliklerde sandık kurulması yönteminin son seçenek olarak değerlendirilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

Londra Büyükelçiliğince de, İngiltere Dışişleri Bakanlığının konuya ilişkin notası uyarınca İngiltere'deki temsilciliklerde seçim sandığı kurulmasının bir sakıncasının olmadığı, ancak özel güvenlik şirketlerinden hizmet alınması gerektiği belirtilmiştir.

Adigeçen ülkeler ve bu ülkeler dışında kalan Hollanda, Avusturya, İsviçre ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ülkelerde sandık usulüyle oy kullanımı yerel mevzuat bakımından mümkün olsa dahi, ülkeler veya temsilciliklerimize mahsus koşullar çerçevesinde ilgili büyükelçiliklerce bu yöntem tercihe değer bulunmamakta, diğer oy kullanma yöntemleri önerilmekte ve kimi ülkelerde de elektronik oylamanın yapılamayacağı belirtilmektedir. Büyükelçiliklerin bu değerlendirmelerinin Dışişleri Bakanlığınca da paylaşıldığı ve Bakanlığın konuyla ilgili görüşünün de bu yönde olduğu görülmüştür.

Yazışmalar sonucunda edinilen izlenim ve yapılan değerlendirmelerde oluşan kanaat doğrultusunda, Anayasanın 67. ve 79. maddeleri hükümleri gereğince yabancı ülkedeki vatandaşlara oy kullandırılması asıl olmakla birlikte; 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 94/A maddesinde belirtildiği üzere, yurt dışında bulunan seçmenlerin sandık, gümrük kapılarında oy kullanma veya elektronik oylama yöntemlerinden hangisine göre oy kullanacaklarına karar verilirken, yabancı ülkenin durumuna göre Dışişleri Bakanlığının görüşünün alınması gerektiği yolundaki hükmün gereği olarak, Dışişleri Bakanlığının ilgide kayıtlı yazısı ve bu yazı ekindeki büyükelçiliklerin konuya ilişkin görüşleri birlikte değerlendirildiğinde; yurt dışı seçmenlerin sandıklarda veya elektronik oylama yöntemleriyle oy kullanmaları alt yapı eksikliği ve ilgili ülkeler mevzuatı gereği olanaksız olduğundan, 12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliğine ilişkin halkoylamasında, yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin gümrük kapılarında oy kullanmaları gerektiği,

önerisinde bulunulmuştur.

Komisyonca yapılan değerlendirme sonucu düzenlenen 18/05/2010 tarihli komisyon raporu Kurulumuzca da uygun görülmüş olup,

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 94/A maddesinde belirtildiği üzere, Dışişleri Bakanlığının belirtilen yazıları ve bu yazı ekinde bulunan büyükelçiliklerin de konuya ilişkin görüşlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucu, yurt dışı seçmenlerin sandıklarda veya elektronik oylama yöntemleriyle oy kullanmaları alt yapı eksikliği ve ilgili ülkeler mevzuatı gereği olanaksız olduğundan, 12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliğine ilişkin halkoylamasında, yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin gümrük kapılarında oy kullanmaları yönünde karar verilmesi gerekmektedir.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1- 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 94/A maddesinde belirtildiği üzere, yurt dışı seçmenlerin sandık, gümrük kapılarında oy kullanma veya elektronik oylama yöntemlerinden hangisine göre oy kullanacağına yabancı ülkelerin durumuna göre Dışişleri Bakanlığının belirtilen yazıları ve yazı ekinde bulunan büyükelçiliklerin de konuya ilişkin görüşleri ve komisyon raporunun birlikte değerlendirilmesi sonucu, sandıkta veya elektronik oylama yöntemleriyle oy kullanmaları alt yapı eksikliği ve ilgili ülkeler mevzuatı gereği olanaksız olduğundan, 12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliğine ilişkin halkoylamasında, yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin gümrük kapılarında oy kullanmalarına,

2- Kararın Resmi Gazetede yayımlanmasına,

20/05/2010 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Ali EM

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Bahadır DOĞUSOY

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
M. Zeki ÇELEBİOĞLU

Üye
Muharrem COŞKUN

Üye
Turan KARAKAYA

Üye
Mehmet KÜRTÜL

Üye
Nilgün İPEK

Üye
Halim AŞANER